

MEMO

aan

Gerald Aveskamp

kopie aan

[REDACTED]

datum

22 december 2023

van

[REDACTED]

Eenheid en team

Projecten

bijlage(n)

Inspectierapport Stuw
Junne

onderwerp

Resultaten inspectie stuw Junne

kenmerk

nvt

Doel van het memo

Doel van dit memo is om portefeuillehouder te informeren over de resultaten van de inspectie van stuw Junne en aan de hand hiervan in een portefeuillehouderoverleg (voorstel: maandag 8 januari 2024) het verdere proces te bespreken.

Hiermee met name doelend op het proces ten aanzien van het verzoek dat de wethouder van de gemeente Ommen heeft gedaan richting de portefeuillehouder in een bestuurlijk overleg op 23 november 2023. Hierin gaf de wethouder aan dat het college van B&W graag de definitieve onderzoeksresultaten van de inspectie wenst te ontvangen, met daarbij duiding over de resultaten, specifiek de belasting die op de stuw toelaatbaar is na renovatie van de stuw.

Hierbij opgemerkt dat op dinsdag 9 januari 2024 in een DB-themabijeenkomst het voltallige Dagelijks Bestuur van het waterschap wordt geïnformeerd over de situatie stuw Junne en de inspectie.

In voorliggend memo wordt eerst kort ingegaan op de geschiedenis en stand van zaken t.a.v. de stuw en de brug. Daarna worden de inspectieresultaten van de stuw beschreven, wordt ingegaan op de renovatie en de belastbaarheid van de stuw en tenslotte op het vervolg voor de brug (informeren van de gemeente).

Tijdslijn stuw (kort samengevat)

Rijkswaterstaat was tot 2005 vaarwegbeheerder van de Vecht. Zij waren daarmee ook eigenaar en beheerder van alle assets zoals de stuwen. In 2005 is de Vecht inclusief de assets overgedragen aan de waterschappen Velt en Vecht en Groot Salland. Daarmee kwam stuw Junne in eigendom en beheer van het waterschap Velt en Vecht, nu Vechtstromen. Bijzonderheid van de locatie Junne is dat er een brug ligt over de stuw dat onderdeel vormt van het wegennetwerk (het mogen hebben, houden en behouden (en zonodig vernieuwen) van een brug over dit deel van de Vecht is notarieel vastgelegd middels een zakelijk recht van opstal).

In 2016 zijn zorgen ontstaan over de conditie van de stuwen in de Vecht, waaronder stuw Junne. Aanvankelijk was de zorg groot en leek vervanging van de stuw nodig. Na een eerste inventarisatie bleek echter dat nieuwbouw voor stuw Junne niet nodig is. Mede op basis van onderzoeksresultaten van stuw De Haandrik is bepaald dat met renovatie de levensduur van stuw Junne voldoende verlengd kon worden. Om te bepalen welke renovatie noodzakelijk was, werd besloten om de stuw (inclusief fundering) te onderzoeken.

Om uitvoering te geven aan het onderzoek van de stuw koos het bestuur van het waterschap om een permanente droogzetvoorziening aan te leggen. Hiermee kon zowel de inspectie worden uitgevoerd

en ontstond tevens de mogelijkheid in de toekomst de stuw vaker droog te kunnen zetten voor inspectie en/of renovatiewerkzaamheden. De bouw van de permanente droogzetvoorziening is gestart in 2021, maar wegens procedures stopgezet. Het contract met de aannemer is daarbij inmiddels ontbonden. Het bestuur heeft daarna besloten om de werkzaamheden niet eerder te hervatten tot alle procedures zijn doorlopen. Momenteel (december 2023) loopt de procedure nog; het waterschap is in afwachting van de uitspraak door de Raad van State.

Door de vertraging die is ontstaan door procedures is gezocht naar andere manieren om de stuw en fundering te inspecteren. In 2023 is een alternatief gevonden door alle onderdelen van de stuw, inclusief fundering, met behulp van duikers te onderzoeken. Deze inspectie is in de nazomer van 2023 uitgevoerd.

Verderop in het memo wordt ingegaan op de resultaten van deze inspectie.

Tijdelijk brug (kort samengevat)

De brug op de stuw is sinds 2005 van de gemeente Ommen, omdat de gemeente wegbeheerder is. De stuw in combinatie met de brug is niet ontworpen voor zware verkeersbelasting. Vanaf de bouw van de eerste brug in 1966 gold er een maximaal toegestane totaalbelasting van 3 ton. In de jaren '90 van de vorige eeuw (1996 of 1998) is het brugdek vernieuwd; berekeningen laten zien dat dit brugdek meer belasting aan kan (tot 19 ton). Echter, de gesloten verklaring voor voertuigen en samenstellen van de voertuigen waarvan de totaal massa hoger is dan 3 ton bleef van toepassing. Daarnaast verleende de gemeente ontheffingen aan diverse (loon)bedrijven en agrariërs voor het passeren van de brug met voertuigen (etc.) waarvan de totaal massa hoger is dan 3 ton en lager is dan 15 ton. De brug in Junne werd echter veelvuldig gebruikt door zwaar vracht- en landbouwverkeer waarvan de totaal massa veel hoger is dan 15 ton.

De zorgen over de toestand van stuw Junne, zoals in de paragraaf hierboven beschreven en het vermoeden dat dit (mede) werd veroorzaakt door de te zware belasting van de brug en stuw heeft in 2017 geleid tot het afsluiten van de brug over de stuw voor verkeer met een totaallast groter dan 3 ton per voertuig. Sinds die tijd kunnen dus alleen nog wandelaars, fietsers, auto's en busjes over de brug.

De gemeente heeft op basis van de nieuwe situatie (2017) een afweging gemaakt hoe verder. In 2019 heeft zij besloten een nieuwe brug te bouwen, geschikt voor een voertuigbelasting tot 60 ton, en deze net bovenstrooms van de huidige stuw te situeren. Op de daarna gestarte procedures voor aanleg van deze brug zijn ook procedures gestart; de vergunning voor de bouw is welliswaar afgegeven maar deze is ivm een Raad van State procedure nog niet onherroepelijk. In 2023 is de gemeente een aanbesteding gestart die in de augustus 2023 heeft geleid tot een voorlopige gunning aan een aannemer. Vlak daarna heeft het waterschap de inspectie van de stuw uitgevoerd. De voorlopige inspectieresultaten zijn ambtelijk gedeeld met de gemeente Ommen, waarop het college van B&W de gemeenteraad middels een raadsbrief heeft medegedeeld, dat zij "het juridisch als financieel niet verantwoord achten om nu over te gaan tot de opdrachtverstrekking voor de bouw van een nieuwe brug in 2024". In de raadsbrief werd melding gemaakt van het bestuurlijk overleg met het waterschap. Dat overleg heeft plaatsgevonden op 23 november 2023 (zie 'doel van het memo').

Inspectie stuw 2023

In de zomer van 2023 (na het broedseizoen en vóór het hoogwaterseizoen) is met behulp van een inspectie inzicht gekregen in de huidige staat van stuw Junne. Het doel van de inspectie was meerledig, namelijk inventarisatie en bepalen decompositie van de stuw, het bepalen van de toestand en conditie boven- en onderwater van de stuwconstructie en van de houten fundatie, het

bepalen van de toestand van de stuwkleppen en stortebedden en uiteindelijk een voorspelling te kunnen doen voor wat betreft de levensduur van het object. De stuw is zowel boven water als onder water (met behulp van duikers) geïnspecteerd. Van de inspectie heeft het waterschap een rapportage ontvangen¹. Het rapport is als bijlage opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting.

Resultaten

Op basis van de inspectieresultaten kan worden geconcludeerd dat de gehele constructie behoudens oppervlakkige gebreken nog in een matige conditie verkeert en na herstel van de gebreken nog zeker 25 jaar mee kan. Dit blijkt uit:

- Visuele inspectie van alle onderdelen van de stuw;
- Lintvoegmeting om de rechtstand van de metselwerkconstructie te kunnen bepalen (zijn er verzakkingen waar te nemen). Deze meting laat zien dat deze evenwijdig lopen aan de waterlijn en er dus geen sprake is van scheefstand of verzakking van de constructie.
- Voeghardheidsmetingen om de kwaliteit van de voegen te bepalen. Ondanks dat het voegwerk over het algemeen van matige kwaliteit is en met name op de windwaterlijn van slechte kwaliteit is, voldoet de voeghardheid overal aan de minimale waarde.
- De inspectie van de houten fundatie. De houten fundering is visueel geïnspecteerd en de 'indringingswaarde' is bepaald. Hieruit blijkt dat deze nauwelijks zijn aangetast en dat de fundering in goede conditie is. Uit de houten funderingselementen zijn houtmonsters genomen en deze zijn bij een bureau onderzocht op houtsoort, eventuele aantasting en soort aantasting en druksterkte. De analyseresultaten bevestigen de goede staat van de fundering. Hoewel er wel aantasting blijkt van schimmels, maar deze zijn niet dermate dat ze invloed hebben op de functie.

Zoals hierboven al is gesteld zijn er gebreken aan de stuw geconstateerd. De belangrijkste hebben betrekking op:

- Scheurvorming landhoofd en tussensteunpunt;
- Bedieningsbrug (houtrot van de houten dekdelen en slijtlaag lokaal verdwenen en coating van de leuningconstructie laat los);
- Voegen van landhoofden en tussensteunpunten (voegen defect, met name rond waterlijn);
- Diverse locaties met aangroei en onkruidgroei; scheurvorming in de betonnen dekplaten op de landhoofden en in het onderliggende metselwerk van de vleugelwanden.

De gebreken aan de stuw zijn met name te wijten aan achterstallig onderhoud, einde levensduur van onderdelen en te hoge belasting (dit betreft de scheurvorming in landhoofd en tussensteunpunt).

Het inspectierapport bevat een aantal adviezen die betrekking hebben op herstel en renovatie van de bovenstaande gebreken (groot onderhoud, reparatie, reiniging). Zoals gesteld kan de stuw na renovatie weer zeker 25 jaar mee.

Vervolg stuw: renovatie

Het waterschap is voornemens om op basis van de adviezen uit het inspectierapport de stuw in 2024 te renoveren. De voorbereiding en uitvoering hiervan wordt (idealiter) zoveel mogelijk gecombineerd met de voorbereiding en uitvoering van de 'modernisatie'. De modernisatie van de stuw houdt in dat de aandrijving van de stuwkleppen wordt gewijzigd. De hydraulische cilinders worden vervangen

¹ Korte, S. en P. Wiebes, 2023; Inspectierapportage Boven- en onderwaterinspectie stuw Junne; RPS in opdracht van waterschap Vechtstromen; z.p.

door een elektromechanische aandrijving met tandheugels. De voorbereiding hiervoor is inmiddels gestart.

Bij de planning van werkzaamheden wordt rekening gehouden met (beperkingen vanuit) de natuurbeschermingswet (broedseizoen) en de hoogwaterperiode.

Belasting op de stuw

Nadat de renovatie aan de stuw is doorgevoerd kan de stuw weer belast worden. Om te bepalen welke belasting op de stuw toelaatbaar is, zijn in 2017 door Lukassen Brokking² constructieve berekeningen opgesteld over de stuw. Uit deze berekening volgt dat:

- a) de toelaatbare verkeersbelasting op de stuwconstructie maximaal 20 ton (totaallast) mag bedragen, waarbij deze belasting is verdeeld over drie assen en uitgangspunt is dat de stuwconstructie (inclusief fundering) in goede conditie verkeerd;
- b) indien bij een fictieve afname van de paaldiameter van twee centimeter, de toelaatbare fictieve verkeersklasse 20 (zoals geformuleerd onder 1) moeten worden gereduceerd met een factor 1,17.

Uit het inspectierapport blijkt een minimale reductie van de diameter van de palen in de fundering van de stuw. Dit geeft op dit moment geen aanleiding om de belastbaarheid van het stuwlichaam hierop te verlagen.

Vervolg brug: informeren gemeente Ommen

Zoals hierboven (paragraaf 'tijdelijk brug') is beschreven heeft de gemeente (voordat de huidige beperking gold) ontheffingen afgegeven voor een maximale belasting van 15 ton op de brug/stuw.

Op basis van bovenstaande berekeningen, in combinatie met de bevindingen uit de inspectie, kan bepaald worden dat voor de toekomst een maximale voertuiglast van 15 ton (totaallast) op de stuw (weer) mogelijk is. Deze maximale belasting is in lijn met wat er vóór de huidige beperking gold.

Afwegingen hierbij zijn:

- De berekening van Lukassen Brokking uit 2017 met maximale belasting 20 ton
- Rekening houdend met een leeftijd van de stuw van meer dan 100 jaar
- Rekening houdend met de opbouw van de constructie, bestaande uit houten palen en metselwerk

Randvoorwaarde is dat de maximale belasting van 15 ton niet wordt overschreden. Dit om schade (verdere scheurvorming en gevolgen daarvan) te voorkomen.

Bij de vervolgstappen ten aanzien van bestuurlijke afstemming met gemeente Ommen dient rekening gehouden te worden met:

- [REDACTED],
- [REDACTED];
- [REDACTED];

² Dit betreft twee documenten met de volgende kenmerken: P.17.011_WV_N002 en P.17.011_WV_N003.

- [REDACTED]